

HDU-001-014101 Seat No. _____

M. A. (Sem. I) (CBCS) Examination

November / December – 2017

CCT-01 : Sanskrit : Paper - 1

(Vedic Texts and Grammar)

Faculty Code : 001

Subject Code : 014101

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- १ (अ) नीचेनामांथी कोईपश बे मंत्रोनो आवश्यक नोध साथे अनुवाद करो : १०
1 (a) Translate any **two** of the following Mantras with 10
necessary notes :
- (१) अग्निर्होता कविक्रतुः सत्वश्चित्रश्रवस्तमः ।
देवो देवेभिरागमत् ॥ (ऋग्वेद १/१/५)
- (२) यः शम्बरं पर्वतेषु क्षियन्तं चत्वारिंश्यां शरद्यन्वविन्दत् ।
ओजायमानं यो अहिं जघान दानुं शयानं स जनास इन्द्रः ॥
(ऋग्वेद २/१२/११)
- (३) एषा प्रतीची दुहिता दिवो नृन्योषेव भद्रा नि रिणीते अप्सः ।
व्यूर्ष्वती दाशुषे वार्याणि पुनर्ज्योतिर्युवतिः पूर्वथाकः ॥
(ऋग्वेद ५/८०/६)
- (४) अहं सोममाहनसं बिभर्म्यहं त्वष्टारमुत पूषणं भगम् ।
अहं दधामि द्रविणं हविष्मते सुप्राव्ये यजमानाय सुन्वते ॥
(ऋग्वेद १०/१२५/२)
- (ब) नीचेनामांथी कोईपश अक शब्द पर समीक्षात्मक नोध लपो : ४
(b) Write a critical note on any **one** of the following 4
words :
- (१) वाक्
(२) हिरण्यगर्भः
- २ (अ) नीचेनामांथी कोईपश बे मंत्रोनो आवश्यक नोध साथे अनुवाद करो : १०
2 (a) Translate any **two** of the following Mantras with 10
necessary notes :
- (१) असंबाधं बध्यतो मानवानां यस्या उद्धतः प्रवतः समं बहु ।
नानावीर्या ओषधीर्या बिभर्ति पृथिवी नः प्रथतां राध्यतां नः ॥
(अथर्ववेदः, १२/१/२)

- (२) यस्यां पूर्वे पूर्वजना विचक्रिरे यस्यां देवा असुरानभ्यवर्तयन् ।
गवामश्वानां वयसश्च विष्ठा भगं वर्चः पृथिवी नो दधातु ॥
(अथर्ववेदः, १२/१/५)
- (३) विश्वंभरा वसुधानीं प्रतिष्ठा हिरण्यवक्षा जगतो निवेशनी ।
वैश्वानरं बिभ्रती भूमिरग्निमिन्द्र ऋषभा द्रविणे नो दधातु ॥
(अथर्ववेदः, १२/१/६)
- (४) यत् ते भूमे विखनामि क्षिप्रं तदपि रोहतु ।
मा ते मर्म विमृग्वरि मा ते हृदयमर्पिपम् ॥ (अथर्ववेदः, १२/१/३५)
- (७) नीचेनाभांथी कोर्धपश **अ**क शब्द पर समीक्षात्मक नोंध लपो : ४
- (b) Write a critical note on any **one** of the following 4
words :
- (१) पृथिवी
- (२) विश्वगर्भा
- ३ शुनःशेष-आभ्याननुं रसदृशन करावो. १४
- ३ Critically appreciate the शुनःशेषाख्यानम्. 14
अथवा / OR
- ३ गोपथब्राह्मण पर परिययात्मक नोंध लपो. १४
- ३ Write introductory note on गोपथब्राह्मणम्. 14
- ४ वैदिक अने लौकिक संस्कृत वय्येनो भेद स्पष्ट करो. १४
- 4 Clarify the difference of Vedic and prevalent Sanskrit. 14
अथवा / OR
- ४ वैदिक स्वरो पर सविस्तर नोंध लपो. १४
- 4 Write a detailed note on Vedic vowels. 14
- ५ नीचेनाभांथी कोर्धपश **बे** पर टूंकनोंध लपो : १४
- 5 Write a short note on any **two** of the following : 14
- (१) हिरण्यगर्भसूक्तम् ।
- (२) भूमिसूक्ते भूम्याः वर्णनम् ।
- (३) पञ्चमहायज्ञा ।
- (४) वैदिकसंस्कृततः लौकिकस्य संस्कृतस्य विकासः ।